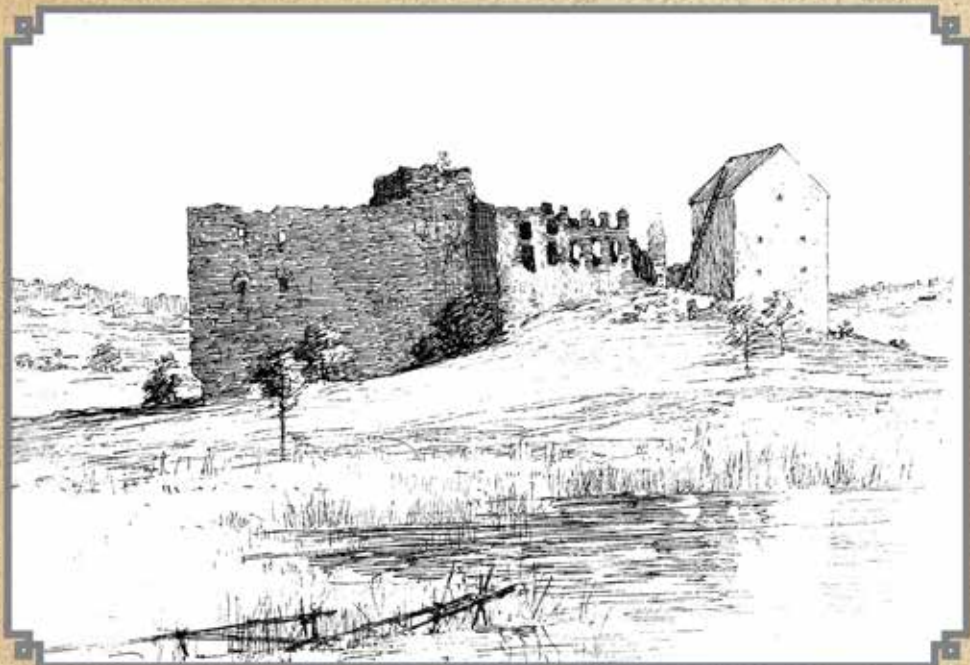

Kastelholms slott

Återutgivning av text från 1889

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Kastelholms slott.

Återutgivning av text från 1889

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-607-5

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om en av de stora sevärdheterna på Åland: Kastelholms slottsruin.

Du får framför allt veta mer om dess dramatiska historia och de många, många ägarna som styrt hela ön härifrån.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1889 i tidskriften ”Ny Illustrerad Tidning” med rubriken ”Slottet Kastelholm. Ett 500-årsminne”.

Texten publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

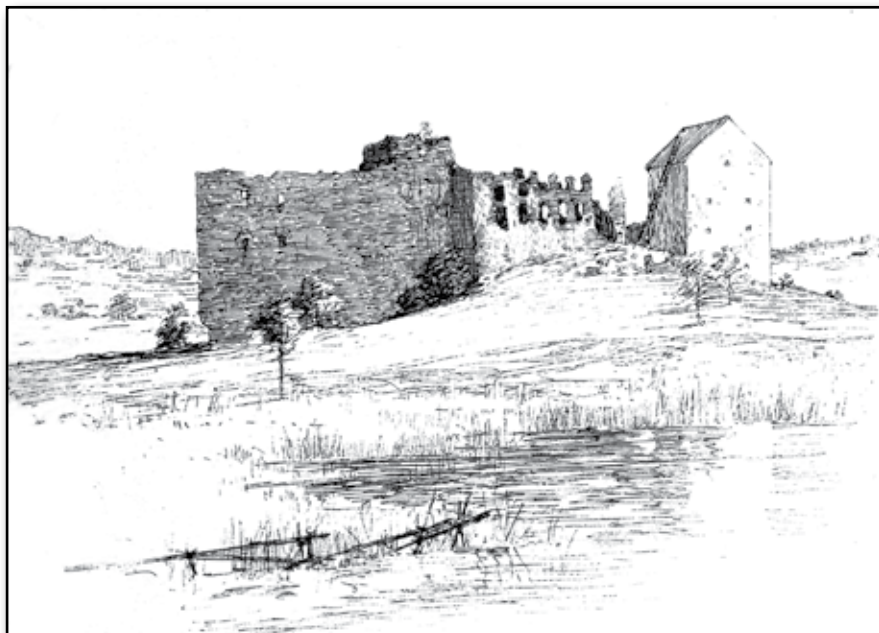
I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar, alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

Slottet Kastelholm

Den här texten publicerades ursprungligen år 1889 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Slottet Kastelholm. Ett 500-årsminne". Texten publicerades anonymt.

Kastelholm, den gamla åländska borgen, af hvilken numera endast de nakna ruinerna återstå, har gamla anor i den svenska historien. Under unionstidens fejder utgjorde slottet ett ständigt mål för de vexlande partiernas eröfringslystnad och synes på den tiden hafva betraktats såsom en nyckel till väldet öfver Finland, ty Kastelholm var den första plats mot hvilken den, som sökte göra sig till herre öfver Finland, rigtade sitt anfall. Borgen nämnes första gången för jemt 500 år sedan eller 1388, då den innehades af Jakob Abrahamsson Djekn. På Eriks af Pommerns tid var tysken Benedikt Pogwisch innehafvare af Kastelholm och Kastelholms län, som innefattade hela den åländska skärgården. Derpå öfvergick slottet efter hvart annat till enkan, Ida Königsmarck, hennes son, Ofth Pogwisch, Johan Folkesson (officer i Erik Pukes tjänst), Hans Kröpelin, Knut Possen (1500) och Sten Sture. Efter den sistnämndes död började en hård tid för Kastelholm och dess omgifningar. Danskarne anföllo det

nemligen under Svante Stures stormiga regering flere gånger. Året 1507 stucko de slottet i brand, det stormades och eröfrades 1510 af Sören Norby och innehades derefter af dansken Lyder Friman, till dess det 1523 intogs af Gustaf Vasas trupper, sannolikt under befäl af Ivar Fleming, som 1524—1537 innehade Kastelholm med län. Under tre eller fyra månader 1571 bodde Erik XIV såsom fånge på Kastelholms slott, som 1599 för konung Sigismunds räkning intogs af Salomon Ille, hvilken en tid derefter måste uppgifva det åt amiralen Johan Scheel. Dermed slutar Kastelholms krigshistoria. Kastelholm, som från 1634 ej hade någon guvernör, blef snart ej längre fästning utan ett *slott*, der den kungliga familjens medlemmar under sina jagtfärder i den åländska skärgården med förkärlek uppehöll sig. Men samtidigt fick byggnaden allt mer förfalla och den härjades dessutom tvenne gånger, åren 1745 och 1772, af stora eldsvådor. Nu återstå, som sagdt och såsom af vår teckning framgår, endast ruiner af den gamla, historiskt märkliga borgen, men man kan ännu skönja det forna utseendet af den i en särdeles vacker trakt belägna byggnaden. Och storartadt måste det gamla fästet tett sig der det på stranden af den nu nästan igengrundade viken reste sina granitmurar och sina torn mot höjden.

Ruinerna af slottet Kastelholm på Åland. (Ett 500-årsminne.)

Teckning af AXEL ANDERSSON.

Kastelholms slott år 2004.

Viktiga ord och personer

Abrahamsson Djekn, Jakob

[död ca 1410] Svensk jurist och fogde. Var en av sin tids mäktigaste män och var lagman för Finland samt hade stora egendomar i både Finland och Östergötland. Ägde flera slott, bland annat Östhammar och Vartholm.

Erik av Pommern.

[ca 1382–1459] Svensk kung under flera perioder mellan 1396 och 1439 samt dessutom kung av Norge 1389–1442 och Danmark 1396–1439. Kallades förr även Erik XIII.

Erik XIV.

[1533–1577] Svensk kung mellan 1560–1568. Var son till Gustav Vasa och avsattes sedan brodern Johan III gjort uppror. Förgiftades med arsenik efter nio års fångenskap.

Folkesson, Johan.

[1414–ca 1440] Svensk militär och slottsägare. Tjänstgjorde under Erik Puke och var sedan innehavare av Kastelholms slott på Åland. Hans namn skrivs i dag Jon Folkesson (Rossvik).

Gustaf Vasa.

[1496–1560] Svensk kung från 1523 till sin död 1560. Gustav Vasa är en av de mest inflytelserika kungarna i svensk historia. Gustav införde arvsmonarkin i Sverige och reformerade kyrkan. Många menar att Vasa skapade den moderna svenska nationalstaten.

Kröpelin, Hans.

[död 1440] Svensk munkänk och fogde. Började karriären som munkänk för drottning Margareta. Tjänstgjorde som fogde över flera slott och fästningar, bland annat Bohus fästning, Älvsborgs fästning och Kastelholms slott på Åland.

Königsmarck, Ida.

[död 1450] Svensk slottsägare. Ärvde Kastelholms slott på Åland efter sin make. Var också länsinnehavare av hela länet.

Norby, Sören.

[1460–1530] Dansk amiral som under en period var stationerad på Gotland. Beskrivs i svenska historieskildringar oftast som en pirat. Hans namn stavas ibland också Søren Norby eller Severin Norby.

Posse, Knut.

[ca 1440–1500] Svensk militär, ämbetsman, väpnare och riksråd. Deltog under slaget vid Brunkeberg 1471. Var fogde över Tavas-tehus slott och senare Kastelholms slott.

Puke, Erik.

[död 1347] Var upprorsmannen Engelbrekts närmaste man och startade ett nytt uppror (Pukefejden) vid dennes död. Avrättades

i Stockholm efter att ha tillfångatagits.

Scheel, Joachim.

[död 1606] Svensk amiral. Utsågs 1599 till riksamiral och ansvarade för hela den svenska flottan. Är mest känd för erövringen av slotten i Kastelholm och Åbo. Var ståthållare över Finland.

Sigismund.

[1566–1632] Sigismund var kung av Polen, storfurste i Litauen och kung av Sverige (1592-1599). Sigismund var son till Vasa-kungen Johan III. Sigismund avsattes från den svenska tronen efter ett väpnat uppror lett av hans farbror hertig Karl.

Sten Sture den äldre.

[ca 1440–1503] Svensk riddare samt riksföreståndare under flera perioder från 1470 till sin död 1503. Är känd för segern vid Brunkebergsåsen som gav Sverige självständighet.

Svante Sture.

[1517–1567] Svensk greve, friherre och riksråd. Son till Sten Sture den yngre. Uppfostrades av Gustav Vasa efter sin fars död 1520. Anklagades av Erik XIV för förräderi och avrättades i maj 1567 tillsammans med sina söner i de så kallade "Sturemorden".

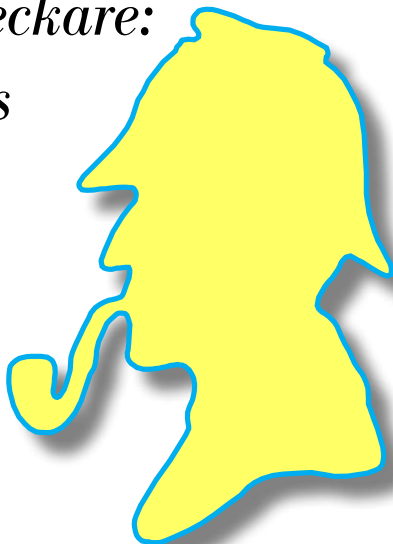
Unionstiden.

Namn på den långa tidsperioden under medeltiden då länderna Sverige, Danmark och Norge var förenade i Kalmarunionen. Begreppet unionstiden omfattar normalt åren 1389–1523.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se